בעזהשי"ת

קוּנְטְרֵס

דֶער בַּאשֶׁעפֶער אִיז מִיט דִיר

וואוּ עֶס וֶוערְט עֶרְקְלֶערְט: אַ מֶענְטְשׁ זָאל זִיךְ נִישְׁט פַארְלִירְן אִין קֵיין שׁוּם מַצָּב, נָאר וִויסְן אַז דֶער בַּאשֶׁעפֶער אִיז שְׁטֶענְדִיג מִיט אִים.

פָארְגֶעלֶערְנְט דוּרְךְ

כְּבוֹד קְדוּשַּׁת הָרַב הַצַּדִיק מוֹהָרָא"שׁ זי"ע

פַּרְשַׁת וָאֵרָא, תשע"ג

גֶעבּוֹיעֶט אוֹיף דִי וֶוערְטֶער פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּין, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵינוּ וְרַבֵּינוּ

רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

אוּן אוֹיף דִי וֶוערְטֶער פוּן זַיין תַּלְמִיד, מוֹרֵינוּ הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ

רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

אוּן עֶס אִיז צוּזַאמְגֶעפְלָאכְטְן מִיט פְּסוּקִים פוּן תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, אוּן מַאֲמָרִים פוּן דִי הֵיילִיגֶע חֲזַ"ל, פוּן גְמָרָא אוּן מִדְרָשִׁים אוּן הֵיילִיגְן זוֹהַר.

אַרוֹיסְגֶעגֶעבְּן בעזהש"ת
דוּרְךְ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב - קִרְיַת יוֹאֵל יצ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש
וויליאמסבורג
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש
בארא פארק
4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש
קרית יואל
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש
קרית יואל
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש
בלומינגראוו
24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש
מאנסי
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש
ירושלים
רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

היכל הקודש
בני ברק
רחוב ירושלים 2
052.760.5715

נדפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

צו הערן די
הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

דֶער בַּאשֶׁעפֶּער אִיז מִיט דִיר

א.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן ד): **וֶוען אַ מֶענְטְשׁ וֵוייסְט אַז וָואס עֶס פַּאסִירְט מִיט אִים אִיז פַאר זַיין טוֹבָה, אִיז דָאס "מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא", אַזוֹי וִוי חַזַ"ל זָאגְן** (בְּרָכוֹת ס ע"ב), **אוֹיף דֶעם פָּסוּק** (תְּהִלִּים נו, יא): **בַּה' אֲהַלֵּל דָּבָר בֵּאלהִים אֲהַלֵּל דָּבָר, אַז סַיי וֶוען עֶס גֵייט מִיר גוּט, וָואס דָאס אִיז דֶער שֵׁם 'הֲוָיָ"ה' וָואס אִיז רַחְמִים, לוֹיבּ אִיךְ דֶעם בַּאשֶׁעפֶּער, אוּן סַיי וֶוען עֶס אִיז חָלִילָה וְחַס מִדַּת הַדִין וָואס דָאס אִיז דֶער שֵׁם 'אֱלֹקִי"ם'**

אוּן עֶס גֵייט מִיר שְׁלֶעכְט, דַארְף מֶען אוֹיךְ לוֹיבְּן דֶעם בַּאשֶׁעפֶּער.

דִי גוּף וֶוערְט אָנְגֶערוּפְן אֱלֹקִים, וַוייל אַלֶעס זֶעהְט אִים אוֹיס וְוִי עֶס פִירְט זִיךְ לוֹיט דִי טֶבַע, לְמָשָׁל: אַז אַ מֶענְטְשׁ חָלִילָה וְחַס וֶוערְט קְרַאנְק, אָדֶער עֶר כַאפְּט אַ קְלַאפּ וְכוּ', מֵיינְט עֶר אַז עֶס אִיז אַ טֶבַע: עֶס אִיז פֶּערְצוּפַאל אַזוֹי גֶעשֶׁעהְן, אוּן אַזוֹי קוּמְט עֶס. אָבֶּער אַ מֶענְטְשׁ דַארְף וִויסְן אַז עֶס דָא אַ בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים, אוּן וָואס עֶס גֵייט אוֹיף אִים דוּרְךְ אִיז נִישְׁט קַיין טֶבַע, נָאר עֶס קוּמְט פוּן בַּאשֶׁעפֶּער אַלֵיין, דֶעמָאלְטְס נֶעמְט עֶר דֶעם שֵׁם 'הֲוָיָ"ה' [- הַשְׁגָחָה] אוּן עֶר לֵייגְט דָאס אַרַיין אִין דֶעם 'אֱלֹקִים' [- טֶבַע], אוּן עֶר זֶעהְט אַיין אַז אַפִילוּ וֶוען עֶס פַּאסִירְט עֶפֶּעס מִיט זַיין גוּף אִיז דָאס אוֹיךְ פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער רוּפְט אִים מִיט דֶעם, אוּן עֶר דֶערְמַאנְט אִים עֶפֶּעס.

דָאס זָאגְט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן כב): אַ מֶענְטְשׁ דַארְף רַחְמָנוּת הָאבְּן אוֹיף זַיין גוּף אוּן דָאס אוֹיסְלַייטֶערְן אַז פוּן דֶעם גוּף אַלֵיין זָאל עֶר אוֹיךְ זֶעהְן

דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אַזוֹי וִוי דֶער פָּסוּק זָאגְט (אִיּוֹב יט, כו): מִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלֹקַי.

דָאס הֵייסְט, דִי נְשָׁמָה פוּן אַ מֶענְטְשׁ אִיז שְׁטֶענְדִיג מַשִּׂיג גֶעטְלִיכְקֵייט אוּן מוֹרָא׳דִיגֶע הַשָּׂגוֹת, אָבֶּער דֶער גוּף שְׁפִּירְט דָאס נִישְׁט, דַארְף מֶען זֶעהְן רַחֲמָנוּת צוּ הָאבְּן אוֹיפְן גוּף אַזוֹי וִוי דֶער פָּסוּק זָאגְט (יְשַׁעְיָהוּ נח, ז): **מִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלָּם** - פוּן דִי גוּף זָאלְסְטוּ נִישְׁט בַּאהַאלְטְן דִי אַלֶע הַשָּׂגוֹת. נָאר דָאס אוֹיסְאַרְבֶּעטְן, אַז דָאס זָאל אוֹיךְ וֶוערְן אַ חֵלֶק פוּן דִי נְשָׁמָה, אוּן אוֹיךְ זֶעהְן אוּן מַשִּׂיג זַיין דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוּן גֶעטְלִיכְקֵייט.

צַדִיקִים הָאבְּן גֶעזָאגְט אוֹיפְן הֵיילִיגְן רֶבִּי רֶבִּי אֱלִימֶלֶךְ זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ: עֶר הָאט גֶעהַאט אַזַא אוֹיסְגֶעאַרְבֶּעטְן גוּף, אַז הַלְוַואי זָאלְן מִיר הָאבְּן אַזַא אוֹיסְגֶעאַרְבֶּעטֶע נְשָׁמָה וִוי זַיין הֵיילִיגְן גַשְׁמִיוּת׳דִיגְן גוּף אִיז גֶעוֶוען; אוּן דָאס הָאבְּן גֶעזָאגְט הֵיילִיגֶע צַדִיקִים וָואס זֵיי אַלֵיין הָאבְּן גֶעהָארֶעוֶועט טֶעג אוּן יָארְן אִין עֲבוֹדַת הַשֵּׁם.

און דָאס אִיז דֶער תַּכְלִית פַארְוָואס אַ מֶענְטְשׁ אִיז אַרָאפְּגֶעקוּמֶען אוֹיף דֶער וֶועלְט: בַּאהֶעפְטְן דֶעם שֵׁם 'הֲוָיָ"ה' מִיטְן שֵׁם 'אֱלֹקִים'. 'הֲוָיָ"ה' מֵיינְט צוּ זָאגְן אַז עֶס נָאר דָא אֵיין בַּאשֶׁעפֶער: הָיָה-הֹוֶה-וְיִהְיֶה, עֶר אִיז אַלֶעמָאל גֶעוֶוען, עֶר אִיז יֶעצְט, און עֶר וֶועט אֵייבִּיג זַיין. און עֶס אִיז נִישְׁט דָא קַיין שׁוּם מְצִיאוּת אוֹיסֶער אִים. אָבֶּער 'אֱלֹקִים' בַּאטְרֶעפְט וויפִיל 'הַטֶבַע', דָאס הֵייסְט אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער בַּאהַאלְט זִיךְ דָא אוֹיף דֶער וֶועלְט אִין דִי טֶבַע, בִּיז מֶענְטְשְׁן זָאגְן אַז אַלֶעס אִיז: טֶבַע, מִקְרֶה, מַזָל. און וֶוער עֶס אִיז שְׁטֶערְקֶער דֶער אִיז מַצְלִיחַ און דָאס גְלַייכְן, אָבֶּער אַ מֶענְטְשׁ דַארְף אַרַיין נֶעמֶען אִין זִיךְ, און רֶעדְן פוּן דֶעם און דָאס הַאלְטְן אִין אֵיין חַזֶר'ן: אַז דֶער מֶענְטְשׁ אָן דֶעם בַּאשֶׁעפֶער אִיז גָארְנִישְׁט, און עֶר הָאט גָארְנִישְׁט.

וֶועגְן דֶעם הָאט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער צוּזַאמְגֶעשְׁטֶעלְט אַ מֶענְטְשׁ פוּן אַ גוּף וָואס דָאס אִיז אֱלֹקִים, און דָארְט אַרַיינְגֶעלֵייגְט דִי נְשָׁמָה וָואס אִיז אַ חֵלֶק אֱלֹקַי מִמַּעַל - כַּבְיָכוֹל דֶער בַּאשֶׁעפֶער אַלֵיין, וָואס דָאס אִיז הֲוָיָ"ה, און

וֶוען מֶען לַייטֶערְט אוֹיס דֶעם גוּף, וֶוערְט אֵיינְס פוּן דִי גוּף אוּן דִי נְשָׁמָה, אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט אִין פָּסוּק (דְבָרִים ד, לה): **הֲוָיָ"ה הוּא אֱלֹקִים.**

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן ו): אַ אִיד דַארְף זַיין **בָּקִי בְּרָצוֹא** אוּן **בָּקִי בְּשׁוֹב**; רָצוֹא הֵייסְט: וֶוען עֶס צִיהְט אִים צוּם בַּאשֶׁעפֶער; וַוייל יֶעדֶער אִיד וִויל זַיין עֶרְלִיךְ, אַזוֹי וִוי מֶען זֶעהְט אַז יֶעדֶע חֶדֶר יוּנְגֶעל, אַז מֶען פְרֶעגְט אִים: וָואס וִוילְסְטוּ זַיין? זָאגְט עֶר: אַ צַדִיק! נָאר שְׁפֶּעטֶער וִויבַּאלְד עֶר וֶוערְט מְגוּשָׁם, עֶר עֶסְט אִין שְׁטוּב זַאכְן וָואס אִיז נִישְׁט אוֹיסְגֶעהַאלְטְן, בִּפְרַט אַז דֶער סַמֶ"ךְ מֶ"ם צוּבְּרֶעכְט אִים, אוּן וַוארְפְט אִים אַרַיין אִין אַ יִאוּשׁ אוּן מָרָה שְׁחוֹרָה, וֶועסְטוּ אִים פְּרֶעגְן וָואס וִוילְסְטוּ זַיין? וֶועט עֶר שׁוֹין זָאגְן: אַ פָּאלִיסְמַאן, אַ בָּאס דְרַייוֶוער וְכוּ'. זֶעהְט מֶען אָבֶער אַז יֶעדֶער אִיד צִיהְט אַרוֹיף צוּם בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים.

עֶס שְׁטֵייט (דְבָרִים כ, יט): **הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה** - אַ מֶענְטְשׁ אִיז צוּגֶעגְלִיכְן צוּ אַ בּוֹים. אַזוֹי וִוי אַ בֵּיימֶעלֶע וַואקְסְט שְׁטֶענְדִיג נָאר אוֹיף אַרוֹיף, אוּן אוֹיבּ מֶען וֶועט עֶס

פְּרוּבִּירְן אָפְּצוּהַאלְטְן אוּן לֵייגְן אַ בְּרֶעט, וֶועט עֶס זִיךְ דָארְט אַיינְבֵּייגְן אוּן נָאכְדֶעם וֶועט עֶס צוּרִיק וַואקְסְן אוֹיף אַרוֹיף. דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ דִי נְשָׁמָה פוּן אַ אִיד וִויל נָאר צוּרִיק גֵיין צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן יֶעדֶער אִיד וִויל זַיין אַ צַדִיק, דָאס וֶוערְט אָנְגֶערוּפְן 'רָצוֹא', אַז דֶער מֶענְטְשׁ הָאט אַ רָצוֹן, עֶר וִויל זַיין וואוֹיל אוּן עֶרְלִיךְ, דַאוֶועגֶען דְרֵיי מָאל אַ טָאג "שַׁחֲרִית מִנְחָה מַעֲרִיב" וִוי עֶס דַארְף צוּ זַיין וְכוּ'.

אָבֶּער אַ אִיד קֶען דָאךְ נִישְׁט שְׁטֶענְדִיג גֵיין נָאר אַרוֹיף, מֶען דַארְף עֶסְן, שְׁלָאפְן, גֵיין אִין בִּיזְנֶעס הַאנְדְלֶען, זִיךְ אָפְּגֶעבְּן מִיט דִי וַוייבּ אוּן קִינְדֶער אוּן זִיךְ אַרָאפְּלָאזְן צוּ זֵיי, דָאס הֵייסְט 'וָשׁוֹב', אִיךְ קוּם צוּרִיק צוּם מְצִיאוּת פוּן לֶעבְּן.

זָאגְט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי (שָׁם), אַז מֶען דַארְף הָאבְּן צְוֵויי בְּקִיאוּת אוּן זַיין בַּאקַאנְט וִוי אַזוֹי זִיךְ אוּמְצוּגֵיין בַּיי בֵּיידֶע פֶּעלֶער; סַיי וֶוען מֶען גֵייט אַרוֹיף, מֶען צִיהְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, צוּ לֶערְנֶען אוּן דַאוֶוענֶען, דַארְף מֶען וִויסְן אַז מֶען דַארְף נָאךְ גֵיין הֶעכֶער אוּן הֶעכֶער, וַוייל אַמָאל רֶעדְט זִיךְ אַ מֶענְטְשׁ אַיין, אִיךְ בִּין שׁוֹין עֶפֶּעס. זָאגְט מֶען

אִים: אַ מִינוּט! עֶס אִיז נָאךְ דָא צוּ גֵיין הֶעכֶער. קוּמְט אוֹיס אַז אַפִּילוּ אוֹיבְן דַארְף מֶען זִיךְ גוּט אוֹיסְקֶענֶען אוּן זַיין בָּקִ"י בִּרְצוֹא, וָואס בַּאטְרֶעפְט: הֲוָיָ"ה-אֱלֹהִי"ם (112 = 26+86), אוּן וִויסְן: פוּן אֵיין זַייט בִּין אִיךְ שׁוֹין גֶעקוּמֶען צוּ עֶפֶּעס אַ מַדְרֵיגָה פוּן הֲוָיָ"ה, אַז עֶס אִיז נָאר דָא דֶער בַּאשֶׁעפֶּער, וָואס עֶר אִיז הָיָה-הֹוֶה-וְיִהְיֶה, אָבֶער פוּן דִי אַנְדֶערֶע זַייט אִיז דָאס אֱלֹקִים, עֶס אִיז נָאךְ נָאר אַ לְבוּשׁ פַארְן אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן מֶען קֶען נָאךְ גֵיין הֶעכֶער, וַוייל ווילַאנְג אַ מֶענְטְשׁ לֶעבְּט דַארְף עֶר נָאר שְׁטְרֶעבְּן צוּ גֵיין הֶעכֶער, אוּן נִישְׁט מִיד וֶוערְן.

אַזוֹי אוֹיךְ וֶוען אַ מֶענְטְשׁ פַּאלְט צוּרִיק, אוּן עֶר קוּמְט אַרָאפּ צוּ טוּהְן דִי וֶועלְטְלִיכֶע זַאכְן, וִוי דֶער שְׁטֵייגֶער אִיז אוֹיף דִי וֶועלְט, אִיז אוֹיךְ נִישְׁט גֶעפֶערְלִיךְ, אוּן עֶר טָאר בִּכְלַל נִישְׁט וֶוערְן צוּבְּרָאכְן פוּן דֶעם, עֶר דַארְף נָאר וִויסְן וִוי אַזוֹי זִיךְ אוּמְצוּגֵיין, לְמָשָׁל: אַז עֶר דַארְף עֶסְן, זָאל עֶר גֶעדֶענְקְן דֶעם בַּאשֶׁעפֶּער, אוּן מַאכְן אַ בְּרָכָה פַארְדֶעם אוּן נָאכְדֶעם, אַזוֹי וִוי חַזַ"ל זָאגְן (בְּרָכוֹת ל"ה): פַאר אַ מֶענְטְשׁ מַאכְט אַ בְּרָכָה אִיז דָאס עֶסְן נִישְׁט זַיינְס אוּן עֶר אִיז אַ גַנָב,

אַז עֶר מַאכְט אַ בְּרָכָה גֶעהֶערְט דָאס שׁוֹין פַאר אִים און עֶר מֶעג עֶסְן. אַזוֹי אוֹיךְ וֶוען עֶר עֶסְט, אַז עֶר הָאט אִינְזִין אַז עֶר זָאל הָאבְּן כֹּחַ דוּרְכְדֶעם צוּ דִינֶען דֶעם בַּאשֶׁעפֶּער וְכוּ', און נָאכְדֶעם בֶּענְטְשְׁט עֶר 'בִּרְכַּת הַמָּזוֹן', קוּמְט אוֹיס אַז דִי עֶסְן וֶוערְט אוֹיךְ רוּחְנִיּוּת.

דִי זֶעלְבֶּע וֶוען אַ מֶענְטְשׁ דַארְף שְׁלָאפְן זָאל עֶר גֵיין שְׁלָאפְן, נָאר עֶר זָאל לֵיינֶען 'קְרִיאַת שְׁמַע' פַארְדֶעם, און זָאגְן דִי בְּרָכָה פוּן 'הַמַּפִּיל', און אַזוֹי זִיךְ אַרָאפְּלֵייגְן זִיךְ אוֹיסְצוּרוּהְעֶן כְּדֵי צוּ קֶענֶען אוֹיפְשְׁטֵיין דִינֶען דֶעם בַּאשֶׁעפֶּער.

און אַזוֹי אוֹיךְ אַ וַוייבּ דַארְף מֶען זֵייעֶר טַייעֶר הַאלְטְן און מִיט אִיר זִיךְ אָפְּגֶעבְן, אַזוֹי וִוי דִי גְמָרָא פַארְצֵיילְט (יְבָמוֹת ס"ג ע"א): דֶער גְרוֹיסֶער תַּנָא רֶבִּי חִיָּיא הָאט גֶעזָאגְט: דַּיֵּינוּ שֶׁמְּגַדְּלוֹת בָּנֵינוּ וּמַצִּילוֹת אוֹתָנוּ מִן הַחֵטְא - עֶס אִיז אוּנְז פוּנְקְט גֶענוּג דָאס וָואס זֵיי עֶרְצִיעֶן אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער, און זֵיי רַאטֶעוֶוען אוּנְז פוּן אַן עֲבֵירָה.

דָאס זֶעלְבֶּע וֶוען אַ מֶענְטְשׁ דַארְף זַיין פַארְנוּמֶען מִיט פַּרְנָסָה, דַארְף עֶר אוֹיךְ גֶעדֶענְקֶען פוּן בַּאשֶׁעפֶער, אוּן אַז עֶר מוּז אַרְבֶּעטְן בַּיי יֶענֶעם, זָאל עֶר אַכְטוּנְג גֶעבְּן צוּ אַרְבֶּעטְן עֶרְלִיךְ נִישְׁט חָלִילָה אָפְּנָארְן דֶעם בַּעַל הַבַּיִת, אַזוֹי וִוי מִיר גֶעפוּנֶען אִין חַזַ״ל (עַיֵּין תַּעֲנִית כ״ג ע״ב): אַז מֶען טָאר אַפִילוּ נִישְׁט רֶעדְן בִּשְׁעַת מֶען אַרְבֶּעט בַּיי יֶענֶעם. [לֵיידֶער כַאפְּט מֶען זִיךְ נִישְׁט, אוּן מֶען אִיז נִישְׁט גֶעוָוארֶענְט מִיט דֶעם, סְפֶּעצְיֶעל פְּרוּיעֶן וָואס זֵיי אַרְבֶּעטְן אִין אַ אָפִיס, אוּן וֶוען דֶער בַּעַל-הַבַּיִת אִיז נִישְׁט דָארְט, רֶעדְט מֶען מִיט אַ חַבֶר'טֶע (פְרֶענְד), וָואס דָאס אִיז 'גְנֵיבָה', אוֹיסֶער אוֹיבּ דֶער בַּעַל-הַבַּיִת אִיז מַסְכִּים, וַוייל עֶס אִיז נִישְׁט דָא קַיין מֶענְטְשְׁן וָואס קוּמֶען דֶעמָאלְס אַרַיין, אוּן דָאס גְלַייכְן].

אַזוֹי אוֹיךְ אַז מֶען הָאט אַן אֵייגֶענֶע בִּיזְנֶעס, מֶען קֶען זֵייעֶר גְרִינְג אָפְּנַארְן אַנְדֶערֶע אוּן גַנְבֶ'ענֶען רַחְמָנָא לִצְלָן, אוּן מֶען דַארְף אוֹיף דֶעם זֵייעֶר אַכְטוּנְג גֶעבְּן, אוּן יֶעדֶער מֶענְטְשׁ וָואס אַרְבֶּעט דַארְף לֶערְנֶען דִי הֲלָכוֹת אִין 'שֻׁלְחָן עָרוּךְ, חוֹשֶׁן מִשְׁפָּט'. נִישְׁט אַזוֹי וִוי מֶענְטְשְׁן מֵיינֶען אַז

חוֹשֶׁן מִשְׁפָּט אִיז נָאר פַאר אַ רָב, עֶס אִיז פַאר יֶעדְן אִיד וָואס גֵייט אַרְבֶּעטְן, עֶר זָאל פָּשׁוּט נִישְׁט נִכְשָׁל וֶוערְן אִין 'גְנֵיבָה וּגְזֵילָה', קוּמְט אוֹיס אַז בַּיי יֶעדֶע זַאךְ קֶען מֶען טְרֶעפְן דֶעם בַּאשֶׁעפֶער, אוּן בַּיי יֶעדֶע זַאךְ אִיז דָא דֶערִין תּוֹרָה, אוּן הֲלָכוֹת וִוי אַזוֹי דָאס מְקַיֵּים צוּ זַיין.

דָאס וֶוערְט אָנְגֶערוּפְן 'בָּקִי בְּשׁוּב' אַז אַפִילוּ וֶוען אִיךְ בִּין צוּרִיקְגֶעפַאלְן זָאל אִיךְ זִיךְ אוֹיךְ נִישְׁט פַארְלִירְן, נָאר דָארְט טְרֶעפְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, דָאס הֵייסְט כָאטְשִׁיג אַז אַ מֶענְטְשׁ אִיז דָא אוֹיף דֶער וֶועלְט, אוּן עֶס גֵייט אוֹיף אִים אִיבֶּער דֶעם מִדַת הַדִין [עֶר מוּז נֶעבֶּעךְ גֵיין שְׁוֶוער אַרְבֶּעטְן וְכוּ'], וָואס דָאס אִיז 'אֱלֹקִים' דָאךְ זָאל עֶר זִיךְ נִישְׁט פַארְלִירְן, וַוייל אִין דֶעם **אֱלֹקִים** אִיז אוֹיךְ דָא דִי שֵׁם הֲוָיָ"ה, דֶער בַּאשֶׁעפֶער אַלֵיינְס, מִמֵילָא וֶוערְט צוּזַאמְגֶעשְׁטֶעלְט הֲוָיָה מִיט אֱלֹקִים, אוּן עֶר קֶען זִיךְ שְׁטֶענְדִיג דֶערְהַאלְטְן.

עֶס אִיז גֶעוֶוען אַ גֶעהוֹיבֶּענֶער בְּרֶסְלֶב'עֶר חָסִיד הרה"ח רֶבִּי יוֹנָה לֶעבֶּל זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, אִין זַיין חֲבוּרָה פְלֶעגְט מֶען זִיךְ אוֹיפְוֶועקְן אֵיינֶער דֶעם אַנְדֶערְן בַּיי חֲצוֹת, אוּן מֶען

הָאט גֶעזָאגְט 'תִּקּוּן חֲצוֹת' אִין מִירוֹן בַּיי דִי קֶבֶר פוּן "רֶבִּי שִׁמְעוֹן", אוּן וֶוען מֶען הָאט אִים אוֹיפְגֶעוֶועקְט הָאט עֶר גֶעזָאגְט: יָא יָא! אִיךְ קוּם שׁוֹין! אָבֶער עֶר הָאט זִיךְ צוּרִיקְגֶעלֵייגְט שְׁלָאפְן, שְׁפֶּעטֶער הָאט מֶען אִים נָאכְאַמָאל אוֹיפְגֶעוֶועקְט אוּן גֶעזָאגְט: מֶען דַאוֶוענְט שׁוֹין וָתִיקִין! הָאט עֶר וַוייטֶער גֶעזָאגְט: יָא יָא! אִיךְ קוּם שׁוֹין! וְכוּ', הָאבְּן זֵיי זִיךְ מְיַישֵׁב גֶעוֶוען, אַז מֶען וֶועט צוּבִּינְדֶען אַ שְׁטְרִיק בַּיים פֶּענְסְטֶער, אוּן מֶען וֶועט אִים גֶעבְּן אַ צִי, אַזוֹי וֶועט עֶר שׁוֹין זִיכֶער אוֹיפְשְׁטֵיין, אָבֶער לְמַעֲשֶׂה הָאט דָאס אוֹיךְ נִישְׁט גֶעהָאלְפְן, עֶר הָאט גֶעזָאגְט: יָא יָא! אִיר קֶענְט שׁוֹין גֵיין, אִיךְ קוּם שׁוֹין! אָבֶער עֶר אִיז וַוייטֶער גֶעשְׁלָאפְן, [עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ שְׁוַואכֶער מֶענְטְשׁ, עֶר אִיז נֶעבֶּעךְ אַוֶועק בַּיי דִי 44 יָאר], אוּן וֶוען עֶר פְלֶעגְט אוֹיפְשְׁטֵיין הָאט שׁוֹין דִי גַאנְצֶע חַבְרַיָא גֶעהַאלְטְן נָאכְן דַאוֶוענֶען, וָואס דָאס אִיז שׁוֹין אוֹיךְ גֶעוֶוען נָאכְן אָפְּרֶעכְטְן אַ הַאלְבֶּע נַאכְט מִיט תּוֹרָה אוּן תְּפִלָּה וְכוּ', פְלֶעגְט עֶר זָאגְן מִיט דֶעם לָשׁוֹן: וֶועט 'יוֹנָה' כָאטְשׁ זַיין "פוּן יֶעצְט" אַן עֶרְלִיכֶער אִיד.

זֶעהְט מֶען פוּן דֶעם, אַז אַ מֶענְטְשׁ טָאר נִישְׁט וֶוערְן צוּבְּרָאכְן פוּן קַיין שׁוּם מַצָב, וָואס דָאס אִיז דִי עֶרְגְסְטֶע זַאךְ, נָאר וואוּ אַ מֶענְטְשׁ אִיז, זָאל עֶר זִיךְ דֶערְהַאלְטְן, אוּן דָארְט אַרַיינְבְּרֶענְגֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן אַז מֶען גֵייט אַרְבֶּעטְן, קֶען מֶען דָארְט רֶעדְן אַפָּאר וֶוערְטֶער צוּם בַּאשֶׁעפֶער, אָדֶער רֶעדְן דָארְט מִיט וֶועם מֶען טְרֶעפְט זִיךְ פוּן בַּאשֶׁעפֶער, וַוייל נִישְׁט אוּמְזִינְסְט הָאט מֶען מִיר פוּן הִימְל דָא אַהֶער גֶעבְּרֶענְגְט.

דֶער הֵיילִיגֶער בַּעַל הַתַּנְיָא זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הָאט גֶעזָאגְט: אַמָאל שִׁיקְט מֶען אַרָאפּ אַ נְשָׁמָה אוֹיף דֶער וֶועלְט פַאר זִיבֶּעצִיג אַכְצִיג יָאר, נָאר אַז עֶר זָאל טוּהְן אֵיין טוֹבָה פַאר אַ צְוֵוייטְן אִיד!

אַ אִיד הָאט אַמָאל מְכַבֵּד גֶעוֶוען דֶעם הֵיילִיגְן יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ פוּן 'אַלֶכְּסַנְדֶר', מִיט סַנְדְקָאוּת בַּיי אַ בְּרִית, הָאט עֶר אָפְּגֶעשְׁמוּעֶסְט מִיטְן בַּעַל שִׂמְחָה דָאס צוּ מַאכְן אַכְט אַזֵייגֶער, [בַּיי צַדִיקִים אִיז דָאךְ אוֹיסְגֶערֶעכֶענְט פוּנְקְטְלִיךְ דִי צַייט], אוּן אַוַודַאי הָאט זִיךְ עֶס פַארְשְׁפֶּעטִיגְט בִּיז צֶען אַזֵייגֶער, הָאט אִים דֶער הֵיילִיגֶער

יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל גֶעפְרֶעגְט: פַארְוָואס הָאסְטוּ פַארְשְׁפֶּעטִיגְט? הָאט עֶר גֶעעֶנְטְפֶערְט: וָואס אִיז דֶען צְוֵויי שָׁעָה? חֲזַ"ל זָאגְן דָאךְ (פְּסָחִים י"ב ע"א): **אָדָם טוֹעֶה בִּשְׁתֵּי שָׁעוֹת** - אַ מֶענְטְשׁ קֶען זִיךְ פַארְמִישְׁן מִיט צְוֵויי שָׁעָה?! הָאט אִים דֶער הֵיילִיגֶער יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל גֶעזָאגְט: אִינֶעם גַאנְצֶען לֶעבְּן דַארְף מֶען זִיךְ אַכְטוּנְג גֶעבְּן נִישְׁט אוֹיסְצוּמִישְׁן אוּן פַארְטוּישְׁן דִי צְוֵויי שָׁעָה.

אוּן עֶר הָאט אִים מַסְבִּיר גֶעוֶוען: 'שָׁעָה' אִיז אַ לָשׁוֹן פוּן 'רָצוֹן', אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט אִין דִי תּוֹרָה בַּיי קַיִן (בְּרֵאשִׁית ד, ה): **וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא 'שָׁעָה'**. אוּן דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי רֶבִּי בּוּנָם פוּן פְּרְשִׁיסְחָא זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הָאט גֶעזָאגְט: אַ מֶענְטְשׁ דַארְף הָאבְּן צְוֵויי טַאשְׁן פַאר צְוֵויי רְצוֹנוֹת, אִין אֵיין טַאשׁ: **וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בְּדַרְכֵי ה'** (דִבְרֵי הַיָמִים-ב יז, ו), אַ אִיד דַארְף וִויסְן אַז עֶר אִיז נָאךְ נִישְׁט דֶער עֶרְגְסְטֶער, אוּן זַיין מוֹרָא'דִיג שְׁטַארְק, אַזוֹי וִוי חֲזַ"ל זָאגְן (סַנְהֶדְרִין ל"ז ע"א): יֶעדֶער אִיד דַארְף זָאגְן: '**בִּשְׁבִילִי נִבְרָא הָעוֹלָם**' - וֶועגְן מִיר אִיז בַּאשַׁאפְן גֶעוָוארְן דִי גַאנְצֶע וֶועלְט.

און דִי אַנְדֶערֶע טַאשׁ דַארְף עֶר הָאבְּן: **וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר** (בְּרֵאשִׁית יח, כז), עֶר דַארְף וִויסְן אַז עֶר אִיז גָארְנִישְׁט. דִי צְוֵויי שָׁעָה דַארְף אַ מֶענְטְשׁ הָאבְּן, און דָאס קֵיינְמָאל נִישְׁט פַארְטוֹישְׁן, [מִמֵילָא אַז מֶען הָאט אָפְּגֶערֶעדְט אַז דִי בְּרִית זָאל זַיין אַכְט אַזֵייגֶער, זָאלְסְטוּ קוּמֶען אַכְט אַזֵייגֶער].

און דָאס אִיז גֶעוֶוען דִי עֲבוֹדָה פוּן **'אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא'** צוּ וַוייזְן פַאר דִי וָואס הָאבְּן גֶעדִינְט דִי עֲבוֹדָה זָרָה פוּן 'בַּעַל', אַז אַלֶע זַאכְן וָואס זֵיי טוּעֶן אִיז שְׁטוּתִים און הֲבָלִים, בִּיז אַלֶע הָאבְּן גֶעשְׁרִיגְן (מְלָכִים-א יח, לט): **הֲוָיָ"ה הוּא הָאֱלֹקִים!** אִיז דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי מַסְבִּיר (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב, סִימָן ט): דִי אַרְבֶּעט פוּן **אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא** - וָואס עֶר אִיז גֶעוֶוען דֶער רֶבִּי פוּן אַלֶע נְבִיאִים - אִיז גֶעוֶוען, מְצַמְצֵם זַיין דִי פַייעֶר וָואס עֶס בְּרֶענְט אִין אַ אִידִישׁ הַארְץ, דָאס זָאל בְּרֶענֶען מִיט דֶעם רִיכְטִיגְן מָאס, פוּן אֵיין זַייט זָאל עֶר נִישְׁט בְּרֶענֶען צוּ שְׁטַארְק, אַזוֹי וִוי דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט אָנְגֶעוָוארְנְט פַאר מַתַּן תּוֹרָה און גֶעזָאגְט (שְׁמוֹת יט, כא): **'פֶּן יֶהֶרְסוּ'**, טָאמֶער וֶועט מֶען חָלִילָה אַרִיבֶּער גֵיין מֶער וִויפִיל

מֶען מֶעג. און פון דִי אַנְדֶערֶע זַייט זָאל עֶר נִישְׁט אַרָאפּ פַאלְן בַּיי זִיךְ און זִיךְ אִינְגַאנְצְן פַארְלֶעשְׁן.

דָאס גֶעפונֶען מִיר אִין דִי סִדְרָה, נָאכְדֶעם וָואס מֹשֶׁה רַבֵּינוּ הָאט גֶע'טַעְנֶה'ט צום אֵייבֶּערְשְׁטְן: פַארְוָואס אִידִישֶׁע קִינְדֶער דַארְפְן לַיידְן אַזוֹי סַאךְ און עֶר הָאט זִיךְ אוֹיסְגֶעדְרוקְט און גֶעזָאגְט (שְׁמוֹת ה, כב): **לָמָה הֲרֵעֹתָה לָעָם הַזֶּה** - פַארְוָואס הָאסְטוּ שְׁלֶעכְטְס גֶעטוּהְן פַאר כְּלַל יִשְׂרָאֵל?! וַוייל פַאר מֹשֶׁה רַבֵּינוּ אִיז גֶעגַאנְגֶען אִין לֶעבְּן עֶס זָאל גוּט זַיין פַאר דִי אִידְן, און עֶר הָאט גֶעזָאגְט (שְׁמוֹת ד, יג): **שְׁלַח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח** - שִׁיק אַ שְׁלִיחַ וָואס וֶועט קֶענֶען הֶעלְפְן דִי אִידְן!

אוֹיף דֶעם אַרוֹיף הָאט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער מִיט אִים גֶערֶעדְט שְׁטְרֶענְג, אַזוֹי וִוי דִי תּוֹרָה זָאגְט (שְׁמוֹת ו, ב): **וַיְדַבֵּר 'אֱלֹקִים' אֶל מֹשֶׁה**, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶערֶעדְט צוּ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ מִיטְן 'מִדַת הַדִין'. און אִים גֶעזָאגְט: דָאס וָואס אִידִישֶׁע קִינְדֶער מַאכְן מִיט, אִיז טַאקֶע מִיטְן שֵׁם 'אֱלֹקִים' דֶער מִדַת הַדִין, אָבֶּער דָאךְ: **וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי הֲוָיָ"ה**, אִין דֶעם אִיז אוֹיךְ דָא דֶער שֵׁם 'הֲוָיָ"ה' דֶער

אֵייבֶּערְשְׁטֶער אַלֵיין, וָואס עֶר אִיז פוּל מִיט רַחְמָנוּת. אַזוֹי וִוי דֶער פָּסוּק זָאגְט (תְּהִלִּים צא, טו): **עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה** - דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז צוּזַאמֶען מִיט אַ אִיד אִין זַיין צָרָה. אוּן אַזוֹי וִוי חַזַ"ל זָאגְן (עַיֵין אַלְשִׁי"ךְ הַקָּדוֹשׁ עַל פָּסוּק זֶה): אוֹיף דֶעם פָּסוּק (שְׁמוֹת כה, ח): **וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם** - דֶער בַּאשֶׁעפֶער וֶועט רוּהֶען מִיט דִי אִידְן, דָאס מֵיינְט צוּ זָאגְן: **בְּתוֹךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד** - אִין יֶעדְן עֶקְסְטֶערְן אִיד. דֶער בַּאשֶׁעפֶער גֶעפוּנְט זִיךְ מִיט יֶעדְן אֵיינְצִיגְן אִיד אִין יֶעדְן מַצָּב, אוּן מֶען טָאר זִיךְ נִישְׁט פַארְלִירְן אַפִילוּ אִין דִי שְׁוֶוערְסְטֶע בִּיטֶערְסְטֶע מַצָּבִים אִין לֶעבְּן.

צוּם בַּיישְׁפִּיל: אַ בָּחוּר וָואס וִויל חֲתוּנָה הָאבְּן, עֶר שְׁרַייט: אִיךְ קֶען מֶער נִישְׁט אוֹיסְהַאלְטְן אַפִילוּ אֵיין שָׁעָה! אוּן מִיט רֶעכְט, דָאךְ טָאר עֶר זִיךְ נִישְׁט פַארְלִירְן אוּן הָאבְּן גֶעדוּלְד, אַמָאל קֶען זַיין אַז זַיין כַּלָּה אִיז נָאךְ יוּנְגֶער פוּן אִים מִיט אַפָּאר יָאר, [הַלְוַואי זָאל מֶען אַיינְפִירְן צוּ מַאכְן שִׁידוּכִים אַפִילוּ וֶוען מֶען אִיז נָאךְ יוּנְג], דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן ו): **הַבָּא לְטַהֵר** אוֹמְרִין לוֹ הַמְתֵּן - אֵיינֶער וָואס וִויל זַיין עֶרְלִיךְ אוּן

רֵיין, מוּז עֶר אָבֶּער הָאבְּן גֶעדוּלְד אוּן וַוארְטְן (עַיֵין יוֹמָא ל"ט ע"א). אוּן אוֹיף דֶעם דַארְף מֶען הָאבְּן אַסַאךְ הִתְחַזְקוּת.

דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ אִיז מִיט 'פַּרְנָסָה', אַ מֶענְטְשׁ הַאלְט שׁוֹין נִישְׁט אוֹיס, עֶר אִיז שׁוּלְדִיג צוּ בַּאצָאלְן פַאר זַיין דִירָה, אוּן פַאר דִי גְרָאסֶערִי וְכוּ', דַארְף עֶר אוֹיךְ הָאבְּן גֶעדוּלְד אוּן אוֹיסְוַוארְטְן, דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ מִיט 'קִינְדֶער', אוּן אַזוֹי אוֹיךְ בַּיי יֶעדֶע פְּרַט אִין לֶעבְּן, דַארְף עֶר הָאבְּן גֶעדוּלְד אוּן אוֹיסְוַוארְטְן דִי יְשׁוּעָה.

אוּן דִי מַתָּנָה פוּן הָאבְּן סַבְלָנוּת אוּן גֶעדוּלְד וֶועט נָאר מָשִׁיחַ צִדְקֵינוּ אַרַיינְבְּרֶענְגֶען אִין דֶער וֶועלְט, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן ב): דִי שְׁוֶוערְד פוּן 'מָשִׁיחַ' אִיז תְּפִלָּה. אוּן 'תְּפִלָּה' וֶוערְט אָנְגֶערוּפְן 'חוֹטֶם' אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט (יְשַׁעְיָה מח, ט): וּתְהִלָּתִי אֶ'חֱטָם' לָךְ. דָאס מֵיינְט, אַז אַ מֶענְטְשׁ דַארְף זַיין אַזוֹי שְׁטַארְק אִין תְּפִלָּה, פּוּנְקְט אַזוֹי וִוי דוּרְךְ דִי נָאז לֶעבֶּער אָטֶעמְט מֶען, אוּן אַז מֶען פַארְשְׁטָאפְּט עֶס וֶוערְט מֶען דֶערְשְׁטִיקְט חַס וְשָׁלוֹם, וַוייל אַ מֶענְטְשׁ לֶעבְּט נָאר דוּרְךְ דִי לוּפְט וָואס עֶר אָטֶעמְט, אַזוֹי דַארְף אַ אִיד זִיךְ

אַזוֹי אוֹיסְאַרְבֶּעטְן אִין תְּפִלָּה, אוּן הַאלְטְן אוּן אֵיין רֶעדְן צוּם בַּאשֶׁעפֶער. אוֹיךְ וַוייזְט דֶער ׳חוֹטֶם׳ אוֹיף גֶעדוּלְד אוּן אֲרִיכוּת אַפַּיִם, וַוייל וֶוען אַ מֶענְטְשׁ בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן דַארְף עֶר הָאבְּן זֵייעֶר אַסַאךְ גֶעדוּלְד, אוּן נִישְׁט אוֹיפְגֶעבְּן, אַפִילוּ עֶר זֶעהְט נִישְׁט גְלַייךְ אַ יְשׁוּעָה.

אוּן אַזוֹי וֶועט מָשִׁיחַ אַייְנֶעמֶען דִי גַאנְצֶע וֶועלְט, עֶר וֶועט אַרַיין בְּרֶענְגֶען דִי עִנְיָן פוּן תְּפִלָּה, אַז אַפִילוּ לְהַבְדִיל דִי גוֹיִם וֶועלְן רֶעדְן צוּם בַּאשֶׁעפֶער, אוּן אַוַודַאי אָן קַיין פַארְגְלַייךְ וֶועלְן דִי אִידְן רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק א, סִימָן כ; קצו) וֶוען מֶען בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן דַארְף מֶען בֶּעטְן מִיט רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים; רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! הָאבּ אוֹיף מִיר רַחְמָנוּת! שִׁיק מִיר אַ יְשׁוּעָה וְכוּ׳. אוּן נִישְׁט זָאגְן פַארְן אֵייבֶּערְשְׁטְן: דוּ מוּזְט מִיר גֶעבְּן. דָאס זָאגְן חַזַ״ל (אָבוֹת ב, יג): כְּשֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל אַל תַּעֲשֶׂה תְּפִלָּתְךָ קֶבַע, אֶלָּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים. וֶוען אַ מֶענְטְשׁ בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן טָאר עֶר נִישְׁט בֶּעטְן מִיט גֶעוַואלְד אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער מוּז אִים דָאס גֶעבְּן, נָאר זִיךְ בֶּעטְן מִיט רַחְמָנוּת אַז דֶער

אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל אִים הֶעלְפְן, וַוייל קְבַע אִיז לָשׁוֹן פוּן גַזְלֶ'ען און וֶוען אַ מֶענְטְשׁ עַקְשֶׁנְ'ט זִיךְ אַיין און בֶּעט מִיט גֶעוַואלְד אִיז דָאס אַזוֹי וִוי עֶר גַזְלֶ'ט.

חַזַ"ל זָאגְן (בְּרָכוֹת ל"ב ע"ב): אוֹיבּ אַ מֶענְטְשׁ הָאט גֶעבֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן און עֶר אִיז נָאכְנִישְׁט גֶעהָאלְפְן גֶעוָוארְן זָאל עֶר נִישְׁט אוֹיפְגֶעבְּן, נָאר נָאכְאַמָאל בֶּעטְן, אַזוֹי וִוי דֶער פָּסוּק זָאגְט (תְּהִלִים כז, יד): 'קַוֵּה' אֶל ה' חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ, 'וְקַוֵּה' אֶל ה'.

דֶערְפַאר דַארְף אַ מֶענְטְשׁ הָאבְּן גֶעדוּלְד בַּיי יֶעדֶע פְּרַט אִין לֶעבְּן, בִּפְרַט אִין שְׁטוּבּ, וָואס מֶען דַארְף הָאבְּן אַ מוֹרָא'דִיגְן שֵׂכֶל וִוי אַזוֹי זִיךְ אוֹיסְצוּקוּמֶען מִיט אַ וַוייבּ, און בֶּעטְן מִיט רַחְמָנוּת בַּיים אֵייבֶּערְשְׁטְן מֶען זָאל הָאבְּן דֶעם רִיכְטִיגְן שֵׂכֶל וִוי אַזוֹי צוּ פִירְן אַ שְׁטוּבּ.

נִישְׁט אוּמְזִינְסְט הָאבְּן חַזַ"ל מְתַקֵּן גֶעוֶוען דִי עֶרְשְׁטֶע בְּרָכָה אִין שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה: **אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַעַת**, וִוי מֶען בֶּעט זִיךְ בַּיים אֵייבֶּערְשְׁטְן מֶען זָאל הָאבְּן אַבִּיסְל שֵׂכֶל, וַוייל אָן שֵׂכֶל אִיז זֵייעֶר בִּיטֶער, און אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער

הֶעלְפְט אַז מֶען בַּאקוּמְט שֵׂכֶל, וֵוייסְט מֶען אַז מֶען דַארְף זִיךְ זָארְגְן פַּאר אַ וַוייבּ אוֹיךְ, אוּן מֶען דַארְף מְוַותֵּר זַיין אִין שְׁטוּב, אוּן נִישְׁט וֶועלְן דַוְקָא אוֹיסְפִירְן, אוּן מֶען דַארְף לֶעבְן אַזוֹי וִוי צְוֵויי אֵיינִיגֶע שׁוּתְּפִים הֶעלְפְט אוֹיף הֶעלְפְט, וָואס דָאס אִיז דִי גְרֶעסְטֶע הַצְלָחָה.

אָבֶּער דִי רֶגַע וָואס אֵיינֶער הַאלְט זִיךְ מֶער פוּנֶעם אַנְדֶערְן, הֵייבְּט מֶען זִיךְ שׁוֹין אָן צוּ קְרִיגְן, וָואס דָאס אִיז רַחְמָנָא לִצְלָן דֶער סַמֶ"ךְ מֶ"ם, דִי אוֹתִיוֹת ס׳-זֶעכְצִיג, מ׳-פֶערְצִיג, אַז אֵיינֶער זָאגְט אוֹיפְן אַנְדֶערְן: דוּ בִּיסְט וֵוייניגֶער פוּן מִיר. דֶער זֹהַר הַקָדוֹשׁ זָאגְט (וַיִקְרָא פא ע"ב): דִי מַאן אַלֵיין וֶוערְט אָנְגֶערוּפְן אַ פְּלַג גוּף - אַ הַאלְבֶּע גוּף, אוּן נָאר וֶוען מֶען הָאט חֲתוּנָה אוּן מֶען לֶעבְּט צוּזַאמֶען אִיז מֶען אַ גַאנְצֶער גוּף.

דָאס אִיז גֶעוֶוען דִי קְלִיפָּה פוּן הָמָן-עֲמָלֵק, וָואס עֶר הָאט גֶעוָואלְט רַחְמָנָא לִצְלָן פַארְלֶענְדְן דִי אִידְן, דֶערְפַאר הָאט עֶר זִיךְ אוֹיפְגֶעטוּהְן אוּן גֶעזָאגְט (מְגִילָה י"ג ע"ב): אִיךְ הָאבּ גֶעגֶעבְן פַאר אַחַשְׁוֵרוֹשׁ צֶען טוֹיזֶענְט שְׁקָלִים. הָאט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער גֶעזָאגְט: רָשָׁע כְּבָר הִקְדִימוּ שִׁקְלֵיהֶם

לְשִׁקְלֶיךָ - דִי אִידְן הָאבְּן שׁוֹין גֶעגֶעבְּן דֶעם 'מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל', אוּן דוּ וֶועסְט זֵיי נִישְׁט קֶענֶען בֵּייקוּמֶען. שְׁטֵייט פוּן צַדִיקִים (עַיֵּין אַלְשִׁיךְ הַקָּדוֹשׁ שְׁמוֹת ל, יג; לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, שׁוּתָּפִים בְּקַרְקַע הֲלָכָה ה, אוֹת כה): דִי 'מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל' קוּמְט אוּנְז צוּ וַוייזְן אַז אַ אִיד אַלֵיין אִיז נָאר הַאלְבּ, אוּן עֶר מוּז אוֹיךְ הָאבְּן אַ צְוֵוייטְן אִיד.

קוּמְט אוֹיס אַז אַ אִיד דַארְף זִיךְ אַיינְקוֹיפְן אוֹיף דֶער וֶועלְט דִי מִדָּה פוּן סַבְלָנוּת, אוּן אַפִילוּ וֶוען עֶס גֵייט אִים אִיבֶּער דִי מִדַּת הַדִין, זָאל עֶר דָארְט אִין זַיין צָרָה אוֹיךְ אַרַיינְלֵייגְן דֶעם בַּאשֶׁעפֶּער, אוּן נִישְׁט אוֹיפְגֶעבְּן נָאר בֶּעטְן דֶעם בַּאשֶׁעפֶּער אוּן אוֹיסְוַוארְטְן מִיט גֶעדוּלְד - אַפִילוּ אַ גַאנְץ לֶעבְּן - אוֹיף זַיין יְשׁוּעָה, וֶועט עֶר בַּיים סוֹף הָאבְּן אַ שֵׁיינֶע יְשׁוּעָה.

מֶען דַארְף נָאר גֶעדֶענְקֶען נִישְׁט חָלִילָה צוּ פְרֶעגְן קַיין קַשְׁיוֹת אוֹיפְן בַּאשֶׁעפֶּער, וַוייל 'יֶעדֶע "פַארְוָואס" אִיז אַ קְלִיפָּה', דָוִד הַמֶּלֶךְ זָאגְט (תְּהִלִים עט, י): '**לָמָּה**' **יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם!** אַ גוֹי פְרֶעגְט שְׁטֶענְדִיג: **לָמָּה** - פַארְוָואס. אַ אִיד אָבֶּער, זָאגְט שְׁטֶענְדִיג: **כָּכָה** - אַזוֹי וִויל דֶער בַּאשֶׁעפֶּער.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט אַמָאל גֶעזָאגְט: **אַשְׁרֵי הָעָם** [וואוּיל אִיז דֶער יוּדִישׁ פָאלְק], **שֶׁכָּכָה לוֹ** [וָואס אַזוֹי אִיז צוּ אִים] וִוי אַזוֹי? אָט אַזוֹי! דָאס הֵייסְט: אַ מֶענְטְשׁ זָאל זַיין צוּפְרִידְן מִיט וָואס עֶר הָאט, וָואס דָאס אִיז דִי גְרֶעסְטֶע מַדְרֵיגָה.

דָאס זָאגְט דֶער תַּנָא (אָבוֹת ב, ד): **בַּטֵל רְצוֹנְךָ מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ וְכוּ'** - זַיי מְבַטֵל דַיין רָצוֹן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, וֶועט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער מְבַטֵל זַיין דִי רָצוֹן פוּן אַנְדֶערֶע פַאר דִיר.

דֶער בַּעַל-שֵׁם-טוֹב-הַקָדוֹשׁ זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, הָאט גֶעזָאגְט: אוֹיבּ ווילְסְטוּ אַזוֹי וִוי עֶס אִיז, וֶועט זַיין אַזוֹי וִוי דוּ ווילְסְט; דָאס הֵייסְט, אוֹיבּ אַ מֶענְטְשׁ וִויל גָארְנִישְׁט נָאר דֶעם בַּאשֶׁעפֶער, אוּן עֶר וֵוייסְט בַּיי יֶעדֶע זַאךְ אַז אַזוֹי וִויל דֶער בַּאשֶׁעפֶער, וֶועט עֶר זַיין אַ צוּפְרִידֶענֶער מֶענְטְשׁ אוּן הָאבְּן שָׁלוֹם בַּיי זִיךְ.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן לג): אַ מֶענְטְשׁ דַארְף שְׁטֶענְדִיג זֶעהְן עֶס זָאל זַיין שָׁלוֹם צְוִוישְׁן אִידְן, דֶער עִיקָר דַארְף עֶר קוֹדֶם זֶעהְן עֶר זָאל זַיין בְּשָׁלוֹם

מִיט זִיךְ אַלֵיין, אוּן זַיין צוּפְרִידְן פוּן זִיךְ, כָאטְשִׁיג וָואס עֶס זָאל נָאר אוֹיף אִים אַרִיבֶּערְגֵיין; אָבֶּער וִויבַּאלְד אַ מֶענְטְשׁ הָאט גֶעזִינְדִיגְט וֶוערְט עֶר אוּמְצוּפְרִידְן, אוּן וָואס עֶר טוּט נָאר אִיז נִישְׁט גוּט, אֵייבִּיג טְרַאכְט עֶר: אֶפְשָׁר הָאבּ אִיךְ גֶעקֶענְט טוּהְן מֶער. אַנְשְׁטָאט עֶר זָאל זַיין צוּפְרִידְן אוּן זַיין מָלֵא שִׂמְחָה אַז עֶר אִיז בָּרוּךְ הַשֵּׁם אַ אִיד, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב, סִימָן י): דִי גְרֶעסְטֶע שִׂמְחָה וָואס אַ יֶעדֶער אִיד הָאט, אִיז דָאס אַלֵיין: "שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גוֹי - אַ גוֹי בִּין אִיךְ נִישְׁט". אוּן יֶעדֶע סְקוּנְדֶע וָואס אַ מֶענְטְשׁ פְרֵייְדְט זִיךְ מִיט דֶעם אַז עֶר אִיז אַ אִיד, אִיז עֶר מְגַלֶה זַיין רֵיינֶעם הַארְץ וָואס עֶר הָאט צוּם בַּאשֶׁעפֶער, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (סֵפֶר הַמִּדוֹת, אוֹת שִׂמְחָה סִימָן א): **כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשִׂמְחָה בְּיָדוּעַ שֶׁלִּבּוֹ שָׁלֵם עִם אֱלֹקָיו.** אוּן מִיט דֶעם אַלֵיין דַארְף מֶען זִיךְ מוֹרָא'דִיג מְחַיֶה זַיין אוּן מְחַזֵק זַיין.

אוּן אַז אַ מֶענְטְשׁ אִיז צוּפְרִידְן מִיט זִיךְ הָאט עֶר שׁוֹין נָאכְדֶעם אוֹיךְ לִיבּ יֶעדְן אֵיינֶעם, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן רפב): אַ אִיד דַארְף

קוֹדֶם זִיךְ דַן זַיין לְכַף זְכוּת, אוּן נָאכְדֶעם וֶועט עֶר שׁוֹין קֶענֶען אַ צְוֶוייטְן אוֹיךְ דַן זַיין לְכַף זְכוּת; אָבֶּער אוֹיבּ אִיז עֶר זִיךְ דַן לְכַף חוֹב, אִיז עֶר נָאכְדֶעם יֶעדְן דַן לְכַף חוֹב.

דָאס זֶעהֶען מִיר אִין דִי וָואכֶעדִיגֶע סִדְרָה, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאגְט מוּסָר פַאר מֹשֶׁה רַבֵּינוּ: אִיךְ הָאבּ מִיךְ בַּאווִיזְן פַאר דִי הֵיילִיגֶע אָבוֹת מִיטְן מִדַת הַדִין; וַוייל אַבְרָהָם אָבִינוּ אִיז גֶעוֶוען דֶער עֶרְשְׁטֶער וָואס הָאט מְגַלֶה גֶעוֶוען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, דָאךְ אִיז עֶר דוּרְךְ גֶעגַאנְגֶען צֶען בִּיטֶערֶע שְׁוֶוערֶע נִסְיוֹנוֹת, אוּן קֵיינְמָאל הָאט עֶר נִישְׁט גֶעפְרֶעגְט קֵיין קַשְׁיוֹת, כָאטְשׁ עֶר הָאט גֶעזֶעהְן ווִי אַלֶעס פִירְט זִיךְ פַארְקֶערְט, פַאר דִי גוֹיִם פֶעלְט גָארְנִישְׁט, אוּן זֵיי הָאבְּן הַייזֶער אוּן קִינְדֶער אוּן וָואס נִישְׁט, אוּן עֶר דְרֵייט זִיךְ אַרוּם נָע וְנָד, עֶר הָאט נִישְׁט קֵיין הוֹיז, עֶר אִיז פוּל מִיט חוֹבוֹת, קֵיין קִינְדֶער הָאט עֶר נִישְׁט, אוּן מֶען הָאט אִים נָאךְ צוּגֶענוּמֶען דִי וַוייבּ אוֹיךְ, אוּנְז וָואלְטְן מְשׁוּגָע גֶעוָוארְן פוּן אַזוֹיפִיל מִיטְמַאכְן, "אָבֶּער אַבְרָהָם אָבִינוּ פְרֶעגְט נִישְׁט קֵיין קַשְׁיוֹת, עֶר וֵוייסְט: אַזוֹי ווִיל דֶער בַּאשֶׁעפֶער".

אַזוֹי אוֹיךְ יִצְחָק אָבִינוּ הָאט שְׁפֶּעטֶער שׁוֹין נִישְׁט גֶעקֶענְט זֶעהְן, און עֶר אִיז גֶעזִיצְן פַארְמַאכְט אִין שְׁטוּב, צוּ דֶעם הָאט עֶר גֶעהַאט אַזַא עֵשָׂיו הָרָשָׁע פַאר זִיךְ, אַ קִינְד אַ רוֹצֵחַ, אָפְּגֶעהִיטְן זָאל מֶען וֶוערְן אַז אַ קִינְד גֵייט אַרוֹיס לְתַרְבּוּת רָעָה, דָאס אִיז דָאךְ אַזַא גְרוֹיסֶער צַעַר וָואס מֶען קֶען זִיךְ נִישְׁט פָארְשְׁטֶעלְן.

אַזוֹי אוֹיךְ יַעֲקֹב אָבִינוּ הָאט גֶעהַאט אוֹיסְצוּשְׁטֵיין אַזוֹיפִיל צָרוֹת, נָאךְ מִבֶּטֶן אִמּוֹ הָאט זִיךְ שׁוֹין עֵשָׂיו גֶעקְרִיגְט מִיט אִים, און נָאכְדֶעם דִי אַלֶע צָרוֹת וָואס עֶר הָאט גֶעלִיטְן מִיט דִי קִינְדֶער (עַיֵּין רַשִׁ״י בְּרֵאשִׁית מג, יד), און אַזוֹי וִוי מֶען זֶעהְט אִין דִי תּוֹרָה (בְּרֵאשִׁית מז, ט), וֶוען פַּרְעֹה הָאט אִים גֶעפְרֶעגְט: וִוי אַלְט בִּיסְטוּ? הָאט עֶר גֶעעֶנְטְפֶערְט: אִיךְ בִּין אַלְט, הוּנְדֶערְט זִיבְן און דְרַייסִיג יָאר, אָבֶער דָאס אִיז אַבִּיסְל און שְׁלֶעכְט גֶעלֶעבְּט, [נָאר דִי לֶעצְטֶע זִיבֶּעצְן יָאר הָאט עֶר גֶעלֶעבְט אַ גוּט לֶעבְן].

קוּמְט דָאךְ אוֹיס אַז אִיךְ הָאבּ מִיךְ גֶעפִירְט מִיט זֵיי מִיט דִי מִדָּה פוּן אֵל שַׁ-דַ-י, און פוּנְדֶעסְטְוֶועגְן הָאבְּן זֵיי נִישְׁט

גֶעפְרֶעגְט קַיין קַשְׁיוֹת, אוּן דוּ פְרֶעגְסְט מִיךְ גְלַייךְ קַשְׁיוֹת?!

אוּן אֱמֶת'ן אַריין הָאט מֹשֶׁה רַבֵּינוּ נִישְׁט גֶע'טַעְנֶה'עט פַאר זִיךְ, נָאר עֶר הָאט זִיךְ אָנְגֶענוּמֶען פַאר אִידִישֶׁע קִינְדֶער, אַזוֹי וִוי חַזַ"ל זָאגְן (מְנָחוֹת סה ע"א): **מֹשֶׁה אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל הָיָה** - מֹשֶׁה רַבֵּינוּ הָאט זֵייעֶר לִיבּ גֶעהַאט דִי אִידְן. דָאךְ וָואלְט עֶר נִישְׁט גֶעדַארְפְט אַזוֹי רֶעדְן.

ב.

אוֹיף דֶעם פָּסוּק (שְׁמוֹת ו, ג): **וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב**, זָאגְט רַשִׁ"י: **אֶל הָאָבוֹת.** שְׁטֶעלְן זִיךְ דִי מְפָרְשִׁים: וָואס לֵייגְט דָא רַשִׁ"י צוּ מִיט דִי וֶוערְטֶער **'אֶל הָאָבוֹת'**? קֶען מֶען זָאגְן: **אָבֹ"ת** אִיז דִי רָאשֵׁי-תֵּיבוֹת (תְּהִלִּים קמו, ג): **אַ'ל תִּ'בְטְחוּ בִ'נְדִיבִים** - מֶען זָאל זִיךְ נִישְׁט פַארְלָאזְן אוֹיף קֵיינֶעם נִישְׁט; ווייל: **שֶׁאֵין לוֹ תְשׁוּעָה**, עֶר קֶען זִיךְ אַלֵיינְס נִישְׁט הֶעלְפְן! אוּן וִוי אַזוֹי וֶועט עֶר דִיר קֶענֶען הֶעלְפְן?!

דָאס אִיז זֵייעֶר אַ וִויכְטִיגֶע זַאךְ צוּ וִויסְן אִין לֶעבְן, אַז עֶס אִיז נִישְׁט דָא אַזַא זַאךְ וִוי אַ גוּטֶער חַבֵר, אַ חַבֵר אִיז

פּוּנְקְט גוּט צוּ רוּפְן אוֹיף קִידוּשׁ אוּן דָאס גְלַייכְן, אָבֶּער נִישְׁט מֶער, אוּן מֶען טָאר נִישְׁט טְרָאסְטְן קֵיינֶעם.

אוּן אַז אֵיינֶער קוּמְט דִיר אִיבֶּער רֶעדְן: שְׁטֶעק יֶעצְט אַיין גֶעלְט, עֶס לוֹינְט זִיךְ דִיר אַפִּילוּ צוּ בָּארְגְן, דוּ וֶועסְט וֶוערְן רַייךְ אִיבֶּער נַאכְט! דַארְף מֶען וִויסְן זִיךְ אַכְטוּנְג צוּ גֶעבְּן, וַוייל ווִיפִיל מֶענְטְשְׁן זֶענֶען שׁוֹין לֵיידֶער גֶעוָוארְן אָרִימֶעלַייט אִיבֶּער נַאכְט פוּן אַזַאלֶעכֶע גֶעשֶׁעפְטְן, דֶעם כְּלַל דַארְף מֶען וִויסְן: אוֹיב אֵיינֶער זָאגְט דִיר אַז עֶר גֶעט דִיר צֶען פְּרָאצֶענְט, אִיז עֶר אַ פָּשׁוּטֶ׳ער גַנָב, אַפִּילוּ עֶר גֶעט דִיר נָאר אַ פֶערְטְל פְּרָאצֶענְט מֶער וִוי דִי בַּאנְק אִיז דָאס שׁוֹין אַ גְנֵיבָה, וַוייל אוֹיב דִי בַּאנְק קֶען נִישְׁט גֶעבְּן מֶער וִוי אַ הַאלְבֶּע פְּרָאצֶענְט, וִוי אַזוֹי קֶען עֶר דִיר גֶעבְּן צֶען אָדֶער פוּפְצְן פְּרָאצֶענְט?! אָבֶּער וִויבַּאלְד גֶעלְט רֵייצְט זֵייעֶר אָן אַ מֶענְטְשׁ, וֶועט עֶר טוּהְן אַפִּילוּ ווִילְדֶע אוּן מְשׁוּגָעְ׳נֶע זַאכְן (עַיֵין סִיפּוּרֵי מַעֲשִׂיוֹת מַעֲשֶׂה יב, מֵהַבַּעַל תְּפִלָּה). אוּן אוֹיב אִיר וֶועט נִישְׁט אָנֶעמֶען דִי וֶוערְטֶער פוּן מִיר, וֶועט אִיר זִיךְ דָאס מוּזְן רַחְמָנָא לִצְלָן לֶערְנֶען אוֹיף דִי אֵייגֶענֶע בָּארְד.

דֶערְפַאר דַארְף מֶען זִיךְ צוּגֶעוואוֹינֶען זִיךְ נִישְׁט צוּ פַארְלָאזְן אוּן דַארְפְן צוּקוּמֶען צוּ אַנְדֶערֶע, נָאר פַארְקֶערְט, שְׁטֶענְדִיג זַיין אַ מַשְׁפִּיעַ אוּן הֶעלְפְן אַ צְוֵוייטְן, דָאס מֶערְסְטֶע אִיז דָאס וויכְטִיג צוּ וִויסְן אִין שְׁטוּב, אַז מֶען זָאל גָארְנִישְׁט וֶועלְן נֶעמֶען פוּן דִי וַוייבּ, נָאר אִיר שְׁטֶענְדִיג גֶעבְּן; וֶועגְן דֶעם זָאגְן מִיר יֶעדְן טָאג דִי בְּרָכָה: שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה. נִישְׁט חַס וְשָׁלוֹם צוּ דֶערְנִידֶערְן דִי פְרוֹי, נָאר וַוייל דִי טֶבַע פוּן אַ פְרוֹי אִיז שְׁטֶענְדִיג מְקַבֵּל צוּ זַיין, זִי דַארְף אַ גוּט וָוארְט וְכוּ׳, וֶועגְן דֶעם דַאנְקְט מֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז מֶען אִיז אַ מַשְׁפִּיעַ.

וֶועגְן דֶעם דַארְף מֶען זִיךְ צוּגֶעוואוֹינֶען אַרוֹיסְצוּהֶעלְפְן אִין שְׁטוּב פִיזִישׁ, אוּן אוֹיךְ מִיט גוּטֶע וֶוערְטֶער, אַז מֶען קוּמְט אַהֵיים אוּן עֶס אִיז נִישְׁט דָא קַיין עֶסְן, אָדֶער עֶס אִיז שְׁמוּצִיג, זָאל מֶען זִיךְ אַרָאפּ בֵּייגְן אוּן צוּלֵייגְן אַ הַאנְט, וַוייל זִי הָאט זִיךְ שׁוֹין גֶעמוּטְשֶׁעט מִיט דִי קִינְדֶער אַ גַאנְצְן טָאג, אִין דִי צַייט וָואס דוּ בִּיסְט נִישְׁט גֶעוֶוען אִין שְׁטוּב, אוּן אַוַודַאי אוּן אַוַודַאי נִישְׁט הָאבְּן קַיין טַעֲנוֹת, אַזוֹי וִוי דִי הֵיילִיגֶע רֶבִּי זָאגְט (שִׂיחוֹת הָרַ״ן סִימָן רסד): מֶען

זָאל זֵייעֶר מְכַבֵּד זַיין און טַייעֶר הַאלְטְן דִי וַוייבּ, וַוייל זִי לַיידְט גֶעפֶּערְלִיכֶע צַעַר און וֶוייטָאג פון עִיבּוּר, לֵידָה, און מְגַדֵל זַיין דִי קִינְדֶער.

דָאס זָאגְט דִי מִשְׁנָה (אָבוֹת ד, א): אַ עוֹשֶׁר הֵייסְט דֶער וָואס אִיז אַ שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, עֶר אַלֵיין אִיז שׁוֹין גֶענוּג צוּפְרִידְן, און עֶס פֶּעלְט אִים גָארְנִישְׁט, עֶר זוּכְט נָאר צוּ הֶעלְפְן אַ צְוֵוייטְן.

דָאס אִיז גֶעוֶוען דִי מַעֲלָה פון דִי אָבוֹת הַקְדוֹשִׁים וָואס כָאטְשִׁיג זֵיי הָאבְּן גֶעלִיטְן צָרוֹת צְרוּרוֹת, הָאבְּן זֵיי זִיךְ גֶעקֶענְט אַיינְהַאלְטְן, און נָאךְ מַשְׁפִּיעַ גֶעוֶוען אוֹיךְ פַּאר אַנְדֶערֶע. וֶועגְן דֶעם זָאגְן חַזַ״ל (יַלְקוּט אִיוֹב רֶמֶז תתק״ח): וֶוען אִיוֹב וָואלְט זִיךְ וֶוען אַיינְגֶעהַאלְטְן און נִישְׁט גֶעשְׁרִיגְן אוֹיף דִי צָרוֹת וָואס עֶר הָאט גֶעלִיטְן, אַזוֹי וִוי מֶען זָאגְט יֶעצְט אֱלֹקֵי אַבְרָהָם, אֱלֹקֵי יִצְחָק, וֵאלֹקֵי יַעֲקֹב, וָואלְט מֶען אוֹיךְ גֶעזָאגְט 'אֱלֹקֵי אִיוֹב'.

דָאס לֵייגְט רַשִׁ״י צוּ: 'אֶל הָאָבֹת', [רָאשֵׁי תֵּיבוֹת: אַ'ל תִּ'בְטְחוּ בִ'נְדִיבִים]. אוּנְז אוֹיסְצוּלֶערְנֶען דִי טַעַם פַארְוָואס

הָאט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זִיךְ טַאקֶע בַּאוִויזְן צוּ אַבְרָהָם יִצְחָק אוּן יַעֲקֹב? וַוייל זֵיי הָאבְּן זִיךְ נִישְׁט פַארְלָאזְט אוֹיף קֵיינֶעם, נָאר זֵיי הָאבְּן גֶעוואוּסְט אַז דָאס וִויל דֶער בַּאשֶׁעפֶער, אוּן וֶועגְן דֶעם הָאבְּן זֵיי שְׁטֶענְדִיג מַשְׁפִּיעַ גֶעוֶוען.

אוּן אַפִילוּ אַן אָרִימַאן וָואס עֶר הָאט אַלֵיינְס נִישְׁט, קֶען עֶר אוֹיךְ הֶעלְפְן אוּן גֶעבְּן פַאר אַ צְוֵוייטְן, מִיטְן זָאגְן אַ גוּט וָוארְט פַאר יֶענֶעם. פַארְקֶערְט, דִי עִיקָר מִצְוָה פוּן צְדָקָה אִיז מְחַזֵק צוּ זַיין אַ צְוֵוייטְן מִיט אַ גוּט וָוארְט, וָואס דָאס אִיז מֶער וֶוערְט פוּן אַלֶע גֶעלְטֶער אִין דֶער וֶועלְט. אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן קו): אוֹיף דֶעם פָּסוּק (תְּהִלִּים מא, ב): **אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל** – וואוֹיל אִיז דֶער מֶענְטְשׁ וָואס לֵייגְט אַרַיין שֵׂכֶל אִין אַן אָרִימַאן. דָאס הֵייסְט, אַן אָרִימַאן אִיז זֵייעֶר צוּבְּרָאכְן, אַזוֹי וִוי חַזַ"ל זָאגְן (בָּבָא קַמָא צ"ב ע"ב): **בָּתַר עַנְיָא אָזְלָא עַנְיוּתָא.** אוּן אַז מֶען אִיז אִים מְחַזֵק אוּן מֶען זָאגְט אִים אַ גוּט וָוארְט: דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וֶועט דִיר הֶעלְפְן! וֶוערְט עֶר אוֹיפְגֶעלֶעבְּט, אוּן עֶר גֵייט אַרוֹיס פוּן זַיין צוּבְּרָאכְנְקֵייט.

אָבֶער דִי עֶרְשְׁטֶע צְדָקָה פַאנְגְט זִיךְ אָן אִין שְׁטוּבּ פַאר דִי וַוייבּ אוּן קִינְדֶער, אַזוֹי וִוי חַזַ״ל זָאגְן (כְּתוּבוֹת נ ע״א): אוֹיף דֶעם פָּסוּק (תְּהִלִּים קו, ג): **עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת; זֶה הַזָּן וּמְפַרְנֵס אֶת אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו** – אֵיינֶער וָואס בַּאזָארְגְט אוּן שְׁפַּייזְט זַיין וַוייבּ אוּן קִינְדֶער, דֶער טוּט שְׁטֶענְדִיג צְדָקָה. דֶערְפַאר אַז מֶען זָאגְט אַ גוּט וָוארְט פַאר דִי וַוייבּ, מֶען זָאגְט אִיר: אִיךְ וֶועל דִיר אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם גֶעבְּן וָואס דוּ דַארְפְסְט. אַזוֹי וִוי חַזַ״ל זָאגְן (עֵירוּבִין ק׳ ע״ב): וֶוען נִישְׁט דִי תּוֹרָה וָואלְט מֶען זִיךְ אוֹיךְ גֶעדַארְפְט אָפְּלֶערְנֶען מִדּוֹת פוּן דִי חַיּוֹת, לְמָשָׁל אַ הָאן [תַּרְנְגוֹל] זָאגְט צוּ, פַאר זַיין פָּארְל: אִיךְ וֶועל דִיר קוֹיפְן אַ שֵׁיינֶע קְלֵייד [כַּרְבַּלְתָּא].

דֶערְפַאר דַארְף מֶען מוֹרָא׳דִיג מְחַזֵק זַיין דִי וַוייבּ, אוּן אִיר גֶעבְּן אִיר פַארְדִינְטְן כָּבוֹד, נָאכְדֶעם וָואס זִי מוּטְשֶׁעט זִיךְ אַזוֹי בִּיטֶער שְׁוֶוער, אוּן אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הֶעלְפְט אַ מֶענְטְש הָאט מֶער דִיבּוּרִים, קֶען עֶר שׁוֹין נָאכְדֶעם אוֹיךְ מְחַזֵק זַיין נָאךְ אַ אִיד.

ג.

די וָואךְ גֶעפוּנֶען מִיר אִין דִי סִדְרָה דִי מוֹרָא'דִיגְן לִימוּד פוּן 'הַכָּרַת הַטוֹב', אַזוֹי וִוי דִי הֵיילִיגֶע רַשִׁ"י זָאגְט (שְׁמוֹת ז, יט): דִי עֶרְשְׁטֶע צְוֵויי מַכּוֹת פוּן דָם אוּן צְפַרְדֵעַ, וָואס אִיז גֶעקוּמֶען דוּרְךְ דִי וַואסֶער, הָאט אַהֲרֹן הַכֹּהֵן גֶעמוּזְט מַאכְן, אוּן נִישְׁט מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, וַוייל דִי וַואסֶער הָאט אִים גֶעטוּהְן אַ טוֹבָה, אוּן אִים גֶערַאטֶעוֶועט דָאס לֶעבְּן, דוּרְכְדֶעם וָואס מֶען הָאט אִים אַרַיין גֶעלֵייגְט אִין אַ קֶעסְטֶעלֶע אוּן גֶעלָאזְט דָארְט שְׁווימֶען, אַזוֹי אוֹיךְ דִי דְרִיטֶע מַכָּה פוּן כִּינִים, הָאט אוֹיךְ נִישְׁט גֶעקֶענְט זַיין דוּרְךְ מֹשֶׁה, וַוייל וֶוען עֶר הָאט גֶע'הַרְגֶ'עט דִי מִצְרִי הָאט אִים דִי עֶרְד גֶעטוּהְן אַ טוֹבָה אוּן אַריינְגֶענוּמֶען דֶעם מִצְרִי (רַשִׁ"י שְׁמוֹת ח, יב).

זֶעהְט מֶען פוּן דֶעם וָואס מֵיינְט 'הַכָּרַת הַטוֹב', אַז מֶען טָאר נִישְׁט פַארְגֶעסְן פוּן דִי טוֹבָה וָואס יֶענֶער הָאט מִיר גֶעטוּהְן.

דֶער הֵיילִיגֶער חִינוּךְ אִיז מַסְבִּיר (סֵפֶר הַחִינוּךְ, מִצְוָה לג): אֵיינֶע פוּן דִי טַעֲמִים פַארְוָואס דִי מִצְוָה פוּן 'כִּיבּוּד אָב וָאֵם' אִיז אַזוֹי גְרוֹיס, אִיז וֶועגְן 'הַכָּרַת הַטוֹב', אַז זֵיי הָאבְּן מִיר גֶעבְּרֶענְגְט אוֹיף דִי וֶועלְט.

בִּכְלַל דַארְף זִיךְ אַ מֶענְטְשׁ צוּגֶעוואוֹינֶען צוּ טוּהְן נָאר גוּטְס פַאר יֶעדְן אִיד, אוּן אַזוֹי הָאט מֶען לִיבּ יֶעדְן, אוּן אַוַודַאי נִישְׁט וֵויי טוּהְן אָדֶער חָלִילָה טְשֶׁעפֶּענֶען אוּן זִיךְ קְרִיגְן מִיט אַ צְוֵוייטְן.

וַוייל גַאנְץ כְּלַל יִשְׂרָאֵל זִיצְט אִין אֵיין שִׁיף, אִין דֶעם שְׁטוּרֶעמִישְׁן יַם, וָואס וִויל נָאר אַיינְזִינְקֶען דֶעם שִׁיף, דֶער שִׁיף אִיז אָבֶּער אַיינְגֶעטֵיילְט אִין צִימֶערְלֶעךְ, אוּן מֶען שְׁלָאגְט זִיךְ אַרוּם וֶוער עֶס זָאל הָאבְּן דִי גְרֶעסֶערֶע צִימֶער, אוּן מֶען פַארְגֶעסְט אַז יֶעדֶער אִיז אִין דֶעם זֶעלְבְּן שִׁיף, וָואס הַאלְט בַּאלְד בַּיים דֶערְטְרָאנְקֶען וֶוערְן, דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ דַארְף מֶען גֶעדֶענְקֶען אַז דִי אוּמוֹת הָעוֹלָם וִוילְן אוּנְז אַלֶע אַיינְשְׁלִינְגֶען, אָפְּגֶערֶעדְט אִין וֶועלֶעכֶע חֲסִידוּת מֶען גֶעהֶערְט, חֲזַ"ל זָאגְן (יוֹמָא ס"ט ע"ב): דָאס אִיז דֶער גְרֶעסְטֶער וואוּנְדֶער אוּן שְׁטַארְקֵייט פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז

אֵיין שָׁאף [כְּלַל יִשְׂרָאֵל] קֶען זִיךְ הַאלְטְן צְוִוישְׁן זִיבֶּעצִיג וֶועלְף [אוּמוֹת].

רֶבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאִי הָאט גֶעזָאגְט (סִפְרִי בְּהַעֲלוֹתְךָ פִּיסְקָא ס״ט): הֲלָכָה בְּיָדוּעַ שֶׁעֵשָׂיו שׂוֹנֵא לְיַעֲקֹב, אַלֶע גוֹיִם הָאבְּן אוּנְז פַיינְט, [אַפִילוּ דִי אַמֶעריִקַאנֶע]. דֶערְפַאר אִיז שׂוֹין דִי הֶעכְסְטֶע צַייט אַז מֶען זָאל זִיךְ כַאפְּן, און אוֹיפְהֶערְן זִיךְ אַרוּמְצוּקְרִיגְן.

און דִי צַייט פוּנֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּי אַבְרָהָם חַיִּים פוּן זְלָאטְשׁוּב זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, [בַּעַל אוֹרַח לְחַיִּים], אִיז גֶעוֶוען אִין זְלָאטְשׁוּב אַ פַארְגֶרעבְּטֶער בּוּטְשֶׁער [קַצָב] וָואס הָאט אִים זֵייעֶר גֶע׳רוֹדֶפְ׳ט און עֶר אִיז אִים דֶערְגַאנְגֶען דִי יָארְן, אִיז עֶר גֶעפָארְן צוּ זַיין רֶבִּי׳ן דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי מֹשֶׁה לֵייבּ סַאסוּבֶער זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, כְּדֵי עֶר זָאל פּוֹעֵלְ׳ן בַּיים אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז דֶער קַצָב זָאל אַוֶועק גֵיין פוּן דֶער וֶועלְט, רוּפְט עֶר זִיךְ אָן: וָואס?! אֵיין אִיד אִיז בַּיי מִיר וֵויינִיג? אִיךְ הָאבּ לִיבּ אַלֶע אִידְן! און מֶען דַארְף הָאבְּן יֶעדְן אִיד זֵייעֶר וִויכְטִיג, וַוייל אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער גֶעט אִים נָאךְ לֶעבְּן, אִיז אַ סִימָן אַז דֶער בַּאשֶׁעפֶער דַארְף אִים הָאבְּן!

דֶעמָאלְטְס אִיז גֶעוֶוען דִי גְזֵירָה פוּן דִי ׳קַאנְטָאנִיסְטְן׳, מֶען הָאט גֶעכַאפְּט יוּנְגֶע קִינְדֶער, אוּן זֵיי אוֹיפְגֶעצוֹיגְן צְוִוישְׁן דִי גוֹיִם אַז זֵיי זָאלְן נָאכְדֶעם וֶוערְן סָאלְדַאטְן אִין דִי רוּסִישֶׁע מִילִיטֶער.

אֵיינְמָאל יוֹם הַקָדוֹשׁ זֶענֶען אַרַיינְגֶעקוּמֶען סָאלְדַאטְן אִין שְׁטָאט זְלָאטְשׁוּב, אוּן זִיךְ אַיינְגֶעבְּרָאכְן אִין שׁוּהְל צוּ זוּכְן קִינְדֶער, הָאט מֶען גֶענוּמֶען שְׁטֶענְדֶערְס מִיט שְׁטֶעקֶענֶעס אוּן אַרַיינְגֶעקְנַאקְט אִין דִי סָאלְדַאטְן, אוּן זֵיי גוּט אָנְגֶעהַאקְט דִי בֵּיינֶער, הָאבְּן זֵיי אַרַיינְגֶעבְּרֶענְגְט אַ פַארְשְׁטֶערְקֶעטֶע כֹּחַ, אוּן זֵיי הָאבְּן גֶעכַאפְּט דֶעם רָב, דֶער הֵיילִיגְן רֶבִּי אַבְרָהָם חַיִים, אוּן דִי טוּבֵי הַקָהָל, אוּן מֶען הָאט זֵיי אַיינְגֶעזֶעצְט אוּן תְּפִיסָה, אוּן מֶען הָאט זֵיי רַחְמָנָא לִצְלָן גֶעוָואלְט הֶענְגֶען אַלְץ עוֹנֶשׁ אוֹיף דֶעם וָואס זֵיי הָאבְּן בַּאפַאלְן אוּן צוּשְׁלָאגְן דִי סָאלְדַאטְן, אִינְמִיטְן דֶעם מִשְׁפָּט אִיז אַרַיינְגֶעקוּמֶען דֶער פַארְגֶרעבְּטֶער קַצָב, עֶר רוּפְט זִיךְ אָן פַארְן שׁוֹפֵט: דֶער רֶבִּי קֶען דֶען שְׁלָאגְן? עֶר אִיז דָאךְ אַ שְׁוַואכֶער מֶענְטְשׁ?! אוּן אַזוֹי רֶעכְנְט עֶר אוֹיךְ אוֹיס דִי ׳טוּבֵי הַקָהָל׳: רֶבִּי גֶעצְל, אוּן רֶבִּי זַלְמָן וְכוּ׳, זֵיי

זֶענֶען דָאךְ שְׁוַואכֶע מֶענְטְשְׁן! נָאר, אִיךְ בִּין דָאס גֶעוֶוען! אִיךְ בִּין אַ גֶעזוּנְטֶער שְׁטַארְקֶער מֶענְטְשׁ. פַארְשְׁטֵייט זִיךְ אַז מֶען הָאט אִים דַן גֶעוֶוען צוּ הֶענְגֶען, און מֶען הָאט אִים גֶעהָאנְגֶען, הָאט דֶער הֵיילִיגֶער אוֹרַח לְחַיִּים דֶעמָאלְטְס פַארְשְׁטַאנֶען וָואס דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי מֹשֶׁה לֵייבּ סַאסוֹבֶער הָאט גֶעזָאגְט: פוּן יֶעדְן אִיד קוּמְט נָאךְ אַרוֹיס אַמָאל אַ טוֹבָה.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי אַבְרָהָם חַיִּים זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, אִיז גֶעוֶוען אַן אֵיידֶעם בַּיים גְרוֹיסְן 'הַפְּלָאָ"ה', און ווִיבַּאלְד זֵיי הָאבְּן נִישְׁט גֶעהַאט קַיין קִינְדֶער, הָאט עֶר זִיךְ מְיַישֵׁב גֶעוֶוען: עֶר ווִיל זִיךְ גֶטְ'ן. עֶר הָאט אָבֶער מוֹרָא גֶעהַאט, אַז זַיין גְרוֹיסֶער שְׁוֶוער דֶער בַּעַל הַפְּלָאָ"ה וֶועט הָאבְּן אַ הַקְפָּדָה, דֶערְפַאר הָאט עֶר זִיךְ צוּרִיק גֶעהַאלְטְן דֶערְפוּן.

וֶוען דֶער 'הַפְּלָאָה' אִיז גֶעוָוארְן רָב אִין דִי שְׁטָאט פְרַאנְקְפוּרְט [דַייטְשְׁלַאנְד], הָאט עֶר גֶעבֶּעטְן זַיין אֵיידֶעם עֶר זָאל מִיטְקוּמֶען מִיט אִים, [עֶר הָאט נִישְׁט גֶעוָואלְט זַיין מִיט דִי דַייטְשֶׁע אִידְן אַלֵיין], הָאט עֶר זִיךְ אַרוֹיס גֶעדְרֵייט, וַוייל עֶר הָאט גֶעטְרַאכְט: זָאל דֶער שְׁוֶוער אַוֶועק פָארְן

אוֹיף פְרַאנְקְפוּרְט, אַזוֹי וֶועט עֶר הָאבְּן אַ גוּטֶע גֶעלֶעגֶענְהֵייט זִיךְ צוּ קֶענֶען גֶטְ'ן אוּן נָאכְאַמָאל חֲתוּנָה הָאבְּן, אָבֶּער דֶער הֵיילִיגֶער הַפְּלָאָה הָאט אוֹיפְגֶעכַאפְּט זַיין מַחְשָׁבָה, הָאט עֶר אִים גֶעזָאגְט: אַבְרָהָם חַיִים! טָאמֶער מֵיינְסְטוּ אַז דוּ וֶועסְט קֶענֶען טוּהְן עֶפֶּעס אוּנְטֶער מַיין רוּקְן, זָאלְסְטוּ וִויסְן, עֶס וֶועט דִיר גָארְנִישְׁט הֶעלְפְן! אוּן עֶר אִיז אַוֶועק גֶעפָארְן.

נָאכְדֶעם וָואס זַיין הֵיילִיגֶער שְׁוֶוער אִיז אַוֶועק גֶעפָארְן, הָאט עֶר לְמַעֲשֶׂה גֶע'גֶט זַיין וַוייבּ, דִי טָאכְטֶער פוּנֶעם הַפְּלָאָה, אוּן עֶר הָאט חֲתוּנָה גֶעהַאט מִיט דִי טָאכְטֶער פוּנֶעם הֵיילִיגְן בַּת עֵינַי [הָרַב הַקָדוֹשׁ רֶבִּי יִשָׂכָר דוֹב מִזְלָאטְשׁוּב זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ], אָבֶּער עֶר הָאט מִיט אִיר אוֹיךְ נִישְׁט גֶעהַאט קַיין קִינְדֶער, אוֹיךְ אִיז עֶר אַוֶועק יוּנְגֶערְהֵייט.

זֶעהְט מֶען פוּן דֶעם אַז כָאטְשִׁיג דֶער הֵיילִיגֶער 'אוֹרַח לְחַיִים' אִיז גֶעוֶוען מוֹרָא'דִיג גְרוֹיס, דָאךְ אָבֶּער וִויבַּאלְד עֶר הָאט וֵויי גֶעטוּהְן זַיין שְׁוֶוער, וָואס אִיז גֶעוֶוען אַזַא

גְרוֹיסֶער מֶענְטְשׁ, אוּן נָאכְדֶערְצוּ זַיין ׳רֶבִּי׳, הָאט אִים גָארְנִישְׁט גֶעהָאלְפְן, אוּן זַיין הַקְפָּדָה הָאט גֶעשַׁאדְט.

אוּן נִישְׁט נָאר פַּאר אִים אַלֵיין הָאט דִי הַקְפָּדָה גֶעשַׁאדְט, נָאר אַפִילוּ פַּאר אֵיינֶער וָואס הָאט גֶעהֵייסְן נָאךְ אִים; אַזוֹי וִוי עֶס וֶוערְט דֶערְצֵיילְט: אַמָאל אִיז גֶעקוּמֶען אַ אִיד [רֶבִּי אַבְרָהָם חַיִים פוּן סְלַאטְוִוינָא עָלָיו הַשָּׁלוֹם] צוּם הֵיילִיגְן צַאנְזֶער רָב זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ אַז עֶר הָאט שׁוֹין חֲתוּנָה גֶעהַאט צֶען יָאר, אוּן עֶר הָאט נָאךְ נִישְׁט קַיין קִינְדֶער, דֶער הֵיילִיגֶער דִבְרֵי חַיִים הָאט אִים נִישְׁט צוּגֶעזָאגְט, נָאר עֶר הָאט אִים גֶעזָאגְט: לָאמִיר נָאךְ וַוארְטְן! פַארְשְׁטֵייט זִיךְ אַז דֶער אִיד הָאט גֶעהַאלְטְן אוּן אֵיין קוּמֶען מִיט אַ קְוִויטְל, אוּן גֶעוַוארְט אַז עֶר זָאל שׁוֹין גֶעהָאלְפְן וֶוערְן, אֵיינְמָאל וֶוען עֶר אִיז גֶעוֶועזְן בַּיים הֵיילִיגְן צַאנְזֶער רָב זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, הָאט עֶר אִים גֶעזָאגְט: אִיךְ הָאבּ שׁוֹין אַזוֹיפִיל גֶעבֶּעטְן אוּן אַיינְגֶעריסְן פַאר דִיר, אָבֶּער אִיךְ זֶעה אַז דִי תְּפִלוֹת גֵייעֶן נִישְׁט דוּרְךְ! אוּן עֶר קוּקְט נָאכְאַמָאל אוֹיפְן קְוִויטְל וואוּ עֶס שְׁטֵייט אַבְרָהָם חַיִים, גֶעט עֶר אִים אַ פְרֶעג: נָאךְ וֶועמֶען הֵייסְטוּ?

זָאגְט עֶר: מַיין טַאטֶע אִיז גֶעוֶועןאַ חָסִיד פוּן רֶבִּי אַבְרָהָם חַיִּים פוּן זְלָאטְשׁוּב, אוּן נָאךְ אִים הֵייס אִיךְ. רוּפְט זִיךְ דֶער הֵיילִיגֶער צַאנְזֶער רָב אָן: אוֹיבּ אַזוֹי קֶען אִיךְ גָארְנִישְׁט טוּהְן! אוּן עֶר הָאט דֶעמָאלְטְס דֶערְצֵיילְט דִי מַעֲשֶׂה.

זֶעהְט מֶען פוּן דֶעם אַז אַ מֶענְטְשׁ דַארְף זֵייעֶר אַכְטוּנְג גֶעבְּן נִישְׁט צוּ מַאכְן קַיין חֲלִישׁוּת הַדַעַת פַּאר זַיין רֶבִּי, נָאר שְׁטֶענְדִיג מַכִּיר טוֹבָה זַיין, אוּן בִּכְלַל טוּהְן נָאר טוֹבוֹת פַּאר יֶעדְן אִיד.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן אַז מֶען זָאל זוֹכֶה זַיין קוּמֶען צוּ דֶעם אוּן מֶען זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ עֶס מְקַיֵּים זַיין.

~תַּם וְנִשְׁלַם שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם~

הספר
הקדוש הזה

נדפס לטובת נשמת בעל מחבר
של הספר הזה מאור עינינו,
חיות נפשינו, עטרת ראשינו, כבוד
קדושת מרן הגה"ק רבי

אליעזר שלמה

בן רבי

מנחם זאב

זצוקללה"ה
נלב"ע י"ד שבט תשע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

הספר הקדוש הזה
נדפס לזכות

יואל בן ריצא רעכיל נ"י
וזוגתו
אסתר גיטל בת חיי שרה האדיא תחי'

וילדיהם
שלמה, אלחנן חיים, מרים העניא זיסל,
שמעון, נחמן נתן, יצחק דוד, צבי,
רחל לאה, יוסף, מנחם, יחזקאל.

הקדוש ברוך הוא ימלא את כל משאלות לבם לטובה, ויתברכו מפי אל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא, ויזכו לרוות רוב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, אמן כן יהי רצון.

בס״ד
בשורה טובה
ומשמחת!
שוין יעצט
דא צו באקומען
אפגעשיקט יעדע וואך
צו אייער
טיר
אויף די פאסט
די שטארק אויפגעכאפטע
וועכנטליכע קונטרסים
עצתו
אמונה
הערליכע בריוו, שאלות
ותשובות אין אלע אקטועלע
נושאים אין טאג טעגליכן לעבן,
געשריבן דורכ'ן ראש ישיבה
הרה״ג ר׳
יואל רוטה
שליט״א
היכל הקודש
רופט אדער טעקסט
קרן הדפסה היכל הקודש
718•387•2691
אדער שיקט א אימעיל צו: subscribe@kerenhadfusa.org
חיזוק
צום טיר
goodpointmediainc@gmail.com